

FØROYA SOSIAL DEMOKRATUR

kemur út eina ferð um vikuna og kostar

kr. 2,00 + porto um fjórðingsárid.

Bráðf. blástjóri: MARTIN JOHENSEN

Prent: A. ØSTER'S

einans til nøgð at referera tað faktiska úrslitið av samráðingunum. Tygum komu inn á millumspelið, hvat ið hent var undir sjálvum samráðingunum. Eg havi einki imóti, at millumleikirnir og uppritið av teim munulugu orðaskiftunum á samráðingardagunum í odd og egg verður drigið fram og „kommenterað“.

Vit hava í hvussu er einki at rodnast yvir.

A Tvøroyri, tann 17. apríl 1946.

P. M. Dam.

Várið

Tað hevur verið eitt av teim ringu vátunum í vár. Tað er rætt í ti, sum útlendingar siga, at vit Føroyingar leggja nógv undir ti, hvussu veðurlagið ber seg: um tað er lagligt ella ólagligt. Og nógv av tosinum hjá okkum melur um veðrið. Gamalt var, tá ið menn koma saman, at talan aftur eitt fórt at snúgva seg um, hvussu veðurlagið hevði skikkað sær: Veturin so ringur, sum ikki minst áður. Stormur í heilum, so ein var nær um fokin til havs. Ella várið, heystið so ringt, av teimum ringastu. Ikki bátur á sjógv í langar tíðir og knappiga farandi eftir einum forveypri.

Ella so aftur á móti tað, ið sjáldan hendi, at árstíðin hevði verið so góð, merkiliga góð, eitt veisignað summár, og sjógvurin givið av sær av tí mesta.

Soleiðis var tað, og soleiðis er tað enn, og einki lógið er í ti. Vit Føroyingar eru so treytaðir av veðrinum, meira enn flestu fólk, at okkara hugsan og tala melur eina mest um tað.

Vit kunna leggja alt so væl til rættis, búgva okkum út av tí besta, gera okkum skip og bátar í frágæra góðan stand, og so er tað veðrið, ið spillir okkum spælið. Veðrið flíkti okkum allar útrokningar. Fiskurin, okkara innlögustúðul, treyt ikki, hann kundi standa inn í dýrnar, men veðurlagið loyvið okkum ikki at sleppa eftir honum.

Vit høvdu sett stórar vónir til hetta várið, og tað hevði nógv at týða fyrri samfelagið, at tað eynaðist væl. Mongd av nýggjum skipum og bátum vóru keypt, sum roynast skuldu til nýggjar veiðibættir. Tey skip, vit høvdu frammanundan, vóru aftur farin sjálf at veiða, og mangur fiskimaður, sum kanska ónga ferð, ella fáar ferðir hevði gjørt undir krignum, var sloppin ser við aftur, hóast tað so var til hitt gamla andsteygðiga bandið. Tað galt tí nógv um hið øllum pørtum at fáa nakað burtur úr várinum; men, tað hevur svikið, veðrið hevur verið so ringt, at ikki hevur verið fiskandi. Einastu færi, ið fingið hava stórvegis burtur úr royndunum, eru trolarnir, og tað sýnir okkum, at hetta eru so tey tryggastu og mest álítandi færin. Trolarin toli betur tað ringa veðrið enn hitt minna skipið. Tað skal vera burturgangandi veður, kann hann ikki royna, hann kann kleyva við hesum sterku maskinum skjótt ímillum, og hann kann fara langar leiðir, er ikki fiskurin fyrri honum har, so fer hann aðrastaðnis at taka hann. Tað er, sum vit taka til: at tað kann meira leggjast til við honum enn við nákrum øðrum av teimum fiskiförum, vit hava. Men har fyrri kunnu vit ikki bert savna saman trolarar. Veidan eisini viðvíkjandi förum má kombinast, ymisk stóg av skipum, stór og smá, og ymiskir veiðibættir.

Men tann stóra spurning, vit fáa burtur úr slíkum ringum vári og fiskilíkindum, er hann: hvussu

menn, sum tíkið hava lán at keypa skip fyrri og ikki hava annað at rinda rentur og avdrátt við enn tann pening, veidan gevur av sær, skulu koma burturúr teimum trupulleikum, har av stendst? Skulu skipini takast frá hvat skal atkvøðast um? Uppskotið hava fingið líkindi at royna seg? Tað tostast so nógv, og hetta tosið gongur eisini ímillum manna. Vit trúgva als ikki, at slíkt verður gjørt, men vit átalá harðliga eina slíka hugsan og mögulega ætlan. Knivurin má ikki verða settur á barkan á monnum, um ring líkindi nokta teimum at gera skyldur, teir hava bundið seg til, og sum lógigur rættur kann krevja av teimum. — Vit taka upp aftur: At tað almenna má koma uppi og geva monnum stundir at koma fyrri seg, royna veiðihættir og sleppa at baksa av sær tær sjúkurl, nýggjar royndir koma í. Nationalökonomisk er tað altið ein vinningur, at menn sleppa at takast við produktivt arbeiði, um so hitt almenna skuldi komið til hjálpar við teimum byrdum, menninir hava átiðið sær fyrri at sleppa til arbeiðis.

Vit kunnu taka sum dømi menn, ið fingið hava sær bít við láni frá banka og tí almenna. Ring líkindi hindra, at teir fáa greitt skyldur sínar. Teir kunnu ikki verða sleptir upp á fjall. Teirra arbeiði hevur tá altið lagt nakað inn, so henda royndin hevur verið nationalökonomiskt sæð til gagns. Teir mugu fáa stundir at royna aftur. Slíkt verður altið at bera á í okkara ynnulívi, innføkullíkindi verða ójvna, og tí mugu landsins peningastovnar búgva seg út at taka móti slíkum tíðum og hjálpa monnum, ið koma at sviða undir teimum.

Danska stjórnaruppskoti kemur fyrri á Løgtingi

Tórshavnin, hin 25. apríl kom uppskotið um stjórnarroyting fyrri Føroyar fyrri á Løgtingi.

Tað var sjálvandi, at slíkt líta setti ein álvarsám á okkara háttvirdu tinghöll. Ahoýrarar lútu við forvitni og virðing at okkara umboðsmannum — tó, nakað hevði ein burtur úr tí, ið framkomið er í liðunum, settið sær, hvat fór at spyrjast burtur úr fundinum.

Thorstein Petersen talaði Fólkaflóksins vegna, og sum vit høvdu gittað okkum, frátysti hann sær allan part í hesum uppskoti. Hann hevði hvørki niðri í Danmark ella her uppi nakrantíð kunna givið hövudskeiðum í hesum tronga og amtslíkindi tilboði sitt viðhald — og sjálviandi hevði flokkur hansara somu áskoðan. Heldur ógreitt var at skilja, hvat ið skuldi spyrjast burtur úr, nú uppskotið varð „forkastað“ so heilt og aldeilis. Sagt varð, at her sýndust Danir og Danastjórn at hava togt seg so langt, sum teir kundu, viðvíkjandi sjálvstýri til Føroyar, og so sýntist hann tó at meina, at Danir ikki vóru imóti at tingast um okkurt annað uppskot frá Føroyingum. Hann mælti annars til, at um hetta ongur sómur fekk á Tingi, so var einki annað at gera uttan at fara til fólkaatkvøðu um spurningin.

Oregaard tosaði fyrri Javnaðarflokkinn. Hann greiddi stutt frá samráðingunum, fram vóru farnar í Danmark og ávísti tað samlið, sum verið hevði ímillum Fólkaflóksins og Javnaðarfloksins sendimenn, tað ið ikki kundi fást at para saman við Th. Petersens frágreiðing. Men hvat ið fyrri var farið har niðri fekt best at vita, um tær munnligu tingingarnar vóru kunngjörðar, og tað hevði bæði Ting og Føroya fólk krav uppá. . . . Hetta krav tók eisini Kr. Djurhuus undir við. Tað var beinast, at óll sóu, hvørja stóðu menn har niðri í Danmark høvdu tíkið til uppskotið frá teirri dansku stjórnini.

A. Samuelsen tók álvarsámin burtur úr tinghöllini. Hann hevur skemtandi gávir, og hann fáa áhoyr-

arar at hea. Hann helt, at eftir teirra áskoðan vóru Danir farnir óvlangt. Teir vóru einki imóti teirri stóðu, ið var undan krignum, og vóru farnir, um bondini knýttust fastari at Danmark. Í endanum á røðuni nam hann meira við teir rørandi streingirnar, og ávísti alt tað gagn, vit høvdu av at standa saman við Danmark og tann vanda vit, eisini nationalt, komu í, um vit royndu at loysa okkum hadani. Men hóast hesi hjartaligu semingarorð vóru á lofti, so kundi ein ikki byrgja seg at hugsa, at slíkar argandi talur, hvussu sannar og stuttligar tær eru, tað hava tað lyndi ikki at koyra olju á sinnini, men heldur ósa upp tær loysingar-aldur, ið ganga ímillum Føroyar og Danmark.

Tað er nú spenningur á fólk at vita, hvat úrslit Tingið kemur til. (Málið varð beint í eina sjeymanna-nevnd).

Av hesum fyrsta fundi fær ein tað tilfar til umhugsingar, at her hjá okkum bara hendir einki. Fólkaflókkurin tekur ikki við uppskotinum, tí tað gongur óv stutt, og Sambandsflokkurin skjýtur tað frá sær, tí tað gongur óv langt. Javnaðarflokkurin kann einki gera einsamallur, og so fellur sjálvandi uppskotið. Eftiri er at fara til fólkaatkvøðu. Men ella loysing? Loysing, halda flest, at Føroya fólk hevur ikki hug at taka. Og hvør stóða er tá eftiri? Tað man vera amtsliðan, hana ið Sambandsflokkurin er fegin at taka aftur.

Hvat hava teir nationala tá vunn- ið? Gevur ikki uppskotið viðari ræsur enn hin gamla stóðan?

Men kanska meirlutin fegnast at einki skal henda og hevur ætlað, at einki skal henda. Bara togan í sama stað, og lata so óll tær týðningar-miklastu málini liggja.

Føroya fólk ynskir at fá klárleika. Men samtíðis er eisini at ynskja, at tað kundi klárna politiskt fyrri fólkunum, so tað dugdi at meta um hend-ingarnar og dugdi at meta um sann-leikan og lótin.

9.

Rættleiðing

Av tí, at tann misskiljan var kominn út ímillum manna, at Kongeriget Danmarks Fiskeribank ikki vildi læna til partafeløg (aktieselskøp), bóðu P. M. Dam og Kr. Djurhuus um eina telegrafiska rættan av hesum.

Stjórnin fyrri fiskaribankan hevur givið hetta svar:

Lagtismændene Dam og Djurhuus, Lagtingskontoret, Thorshavn.

I Besvarelse af Telegram af 11. April meddeleer Fiskeribankens Bestyrelse, at Banken stadig yder Laan til saavel Aktieselskaber og Partnerskaber som Enkeltpersoner efter de hidtil gældende Regler.

Aksel Sørensen.

Besøg paa Færøerne

Med »Dronningen« i næste Uge ventes hertil 5 Bestyrelsesmedlemmer fra »Kirkelig Forening for Indre Mission i Danmark«. Det drejer sig om Formanden, Sognepræst C. Bartholdy, Haslev, Landssekretær J. Sørensen, og Hotelejer Jespersen, København. Endvidere Rejsepræst J. Th. Petersen, Fredericia, Th. Willer, Sognepræst, Hinnerup. De to sidstnævnte har tidligere aflagt Besøg paa Færøerne. Det er Hensigten at foretage Drøftelse vedrørende det tilsvarende Arbejde paa Færøerne, samt holde Gudstjener og Møder i Thorshavn og enkelte andre Steder. Dette bliver dog i meget begrænset Omfang, da Besøget kun vil strække sig ca. en Uge. — Nærmere Bekendtgørelse kommer i Bladene.

C. Thulesen.

Form. f. Indr. Miss. Samfundsraad.

LÝSING

Tað verður her gjørt kunnigt, at øt húsbald, skrivstovur o. a., sum koma inn undir ta kommunala renovasjónina, hava skyldu til at halda renovasjónsfløt í hóskaðri støddum, og skulu hesi fløt standa afturlatin við loki, soleiðis at tey ikki fyllast við vatni o. a. t.l., sum ger renovasjónskoyringina torføra. Um hesar reglur ikki verða fylgdar kann kommunan ikki taka ábyrgd fyrri at renovasjónin verður burturtikin.

Tórshavnar býráð, tann 16. apr. 1946

Føroya Sjóvátrygging

Skip - motorbátar
útróðrabátar - vørur
verða tryggjað
Telf. 372.

Eykaaðalfundur

Sunnudaginn tann 28. apríl kl. 3
s. p. hevur Havnar Klubbi eykaaðalfund.

Dagsskrá:

1) Roknskapurin fyrri 1945.

2) Lógbroytnar.

NEVNDIN

Lýsing

Mánadagin 6. mai er fiskamarknaðurin í Aberdeen stongdur og verður eisini nógv frárátt at landa friggjadagin og leygdagin frammanundan, altso 3—6 mai.

Sum heild hava øll skip skyldu til um møguligt ikki at koma til landingar 2—3 dagar frammanundan almennum bretskaum heiligdøgum og fridøgum (i Aberdeen eisini friggjadagar og leygardagar) og kann enn tá forboð setast fyrri tí av bretska valdinum.

Tórshavn, 13. apríl 1946.

Útflutningsnevndin.

Mandlige og kvindelige Plejelever

i Alderen 20—28 Aar kan antages Løn i Elevaaret Kr. 100,—, 105,—
Ske matil Ansøgning kan rekvireres paa Hospitalet.

Sindsygehospitalet i Nykøbing Sj.

Dynamit

og annað sprengieivni

C. C. JOHANSEN

TØRSHAVN

TLF. 30